

การใช้หลักการคัมภีร์ศาสนาเพื่อการดูแลจิตวิญญาณ ตามบริบทสังคมวัฒนธรรมตะวันตก Religious Doctrine: How to Apply it into Spiritual Care in Western Traditional Context

บทความวิชาการ
วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ
Journal of Nursing Science & Health
ปีที่ 34 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม-ธันวาคม) 2554
Volume 34 No.4 (October-December) 2011

พชณี สมกำลัง พย.ม.* เพ็ญศิริ ดำรงภคภากร Ph.D **

Patchanee Somkumlung MSN.RN* Phensiri Dumrongpakapakorn Ph.D. RN**

บทคัดย่อ

หลักการที่ปรากฏในคัมภีร์ศาสนา วรรณกรรมโบราณของชาวตะวันตก ที่คริสตชนเชื่อว่าเป็นถ้อยคำของพระเจ้า ผู้เป็นเจ้าของจิตใจให้มนุษย์บันทึกไว้ แม้จะมีความเก่าแก่หากแต่มีสาระที่เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ในทุกด้าน และคงความทันสมัย อธิบายได้ด้วยวิทยาการสมัยใหม่ สาระหลักตอบสนองต่อความต้องการทางจิตวิญญาณของมนุษย์ได้แก่ ความต้องการความรักแบบไม่มีเงื่อนไข การได้รับการอภัย ความหวังในชีวิตหลังความตายหรือภพชาติ ความต้องการที่พึ่งอันประเสริฐ ความหมายและเป้าหมายในชีวิต ซึ่งส่งผลให้บุคคลที่ยึดเหนี่ยวศรัทธาได้รับการตอบสนองต่อความต้องการทางจิตวิญญาณ ทำให้เกิดความผาสุกสงบ นอกจากนี้ยังมีสาระที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค ที่ทำให้มนุษย์ปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของโรค อันตรายจากการติดเชื้อ ส่งเสริมให้มีสุขภาพที่ดี การศึกษาหลักคัมภีร์ศาสนาอย่างลึกซึ้งจึงไม่เพียงแต่ทำให้เราเข้าใจบริบททางสังคมวัฒนธรรมของผู้รับบริการชาวตะวันตกเท่านั้น แต่ยังทำให้ค้นพบหลักการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมวงกว้างในปัจจุบันสมัยได้

คำสำคัญ: คัมภีร์ศาสนา การดูแลจิตวิญญาณ

Abstract :

The Bible is an ancient literature, and Christians believe it was the words of God. All scriptures were given by the inspiration of God, and are profitable for human needs. It is related to modern science discipline. The core concept of all doctrines is profitable for human spiritual needs such as unconditional love, forgiveness, hope in eternal life, perfect support, and meaning and purpose of life. So if an individual exercises oneself in godliness, the individual will be a spiritual well being character. In addition, the religious doctrine contains many laws of health promotion and health prevention. Those laws protected ancient human beings from epidemical diseases, severe infection and the absence of disease or infirmity

A deep study of the holy Bible not only makes everyone understand western traditional context but also makes him/her wise and profitable for mankind in the present time.

keywords: bible, spiritual care

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยนครพนม

** อาจารย์พยาบาล มหาวิทยาลัยนครพนม

หากจะศึกษาย้อนไปในอดีต คงไม่มีหนังสือเล่มใดที่ถูกนำมาอ้างอิงและกล่าวถึงมากได้เทียบเคียงกับคัมภีร์ศาสนา (The Holy Bible) ซึ่งถูกตีพิมพ์เผยแพร่และแปลเป็นภาษาต่างๆ มากเป็นอันดับหนึ่งของโลก¹ ถึงแม้ว่าคัมภีร์ศาสนาจะมีอายุยาวนานนับหลายพันปี แต่หลักการที่ปรากฏกลับไม่เคยล้าสมัย ตรงกันข้ามปัจจุบันมีการพิสูจน์ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และมีบทสรุปที่สร้างความประหลาดใจให้กับคนในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก² อย่างไรก็ตามข้อค้นพบดังกล่าวยังไม่นำมาเผยแพร่ในสังคมไทยมากนัก อาจเนื่องมาจากความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมนั่นเอง แต่ปัจจุบันพบว่ามีความสนใจของผู้ใช้บริการที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรม และเป็นชาวตะวันตกในสถานบริการทางสุขภาพของประเทศไทยในอัตราที่เพิ่มสูงขึ้น³ ทิศทางการให้บริการของบุคลากรจึงต้องคำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม (cultural diversity) การพัฒนาขีดความสามารถของผู้ให้บริการต้องทัดเทียมสากล มีความเข้าใจในบริบททางสังคม วัฒนธรรม คุณค่า และความเชื่อของชาวตะวันตก ทั้งนี้เพื่อเอื้อต่อประสิทธิภาพการดูแลผู้รับบริการโดยเฉพาะการดูแลในมิติจิตวิญญาณ ซึ่งพบว่าคัมภีร์ศาสนาเป็นองค์ประกอบสำคัญของปรัชญาความเชื่อทางจิตวิญญาณของชาวตะวันตกเป็นส่วนใหญ่ (central spiritual philosophy)⁴ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน หลักการในคัมภีร์ศาสนาจึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อชีวิตของผู้คนในสังคมตะวันตก โดยหลักการดังกล่าวถูกประยุกต์ใช้ในทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา ตลอดจนสุขภาพ ตัวอย่างบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ที่มีคุณูปการต่อมวลมนุษยชาติซึ่งใช้หลักการในคัมภีร์ศาสนาในการดูแลจิตวิญญาณและสุขภาพโดยทั่วไปของประชาชน เช่น มีสฟลอเรนซ์ น丁เกลผู้ค้นพบการพยาบาลสมัยใหม่ นายแพทย์แดนบิช บรัดเลย์ผู้อุทิศชีวิตช่วยเหลือชาวสยามจากโรคระบาดโดยการนำวิทยาการทางการแพทย์สมัยใหม่เข้ามาใช้ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ชิสเตอร์เทเรซ่า เจ้าของรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพผู้ก่อตั้งพันธกิจเพื่อช่วยเหลือคนยากจนในอินเดียและทั่วโลก และโมเสสผู้ซึ่งได้รับการยกย่องให้

เป็นบิดาแห่งการสุขาภิบาล (father of sanitation)⁵ ใช้หลักการดังกล่าวในการดูแลสุขภาพชาวฮีบรูโบราณให้ปลอดภัยจากโรคระบาด ในระหว่างการอพยพออกจากประเทศอียิปต์เพื่อเดินทางมาตั้งรกรากและกลายเป็นประเทศอิสราเอลในสมัยปัจจุบัน จากตัวอย่างที่ได้กล่าวถึงข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่าคัมภีร์ศาสนาไม่เพียงแต่เป็นเอกสารโบราณที่ทรงคุณค่าเท่านั้นหากแต่ได้บรรจุหลักการที่นำค้นหาและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติได้อีกด้วย ดังนั้นผู้เขียนจึงได้รวบรวมวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำหลักการคัมภีร์ศาสนาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมิติจิตวิญญาณ มาเผยแพร่ในรูปแบบของบทความวิชาการ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ให้ความสนใจโดยทั่วไปนำไปประยุกต์ใช้ในงาน และเปิดมุมมองผู้ดูแลสุขภาพของบุคคลอื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมให้กว้างยิ่งขึ้น

ความหมายและส่วนประกอบของคัมภีร์ศาสนา

คัมภีร์ศาสนาหรือที่รู้จักกันในหมู่คริสตชนว่า พระคริสตธรรมคัมภีร์นั้นตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Bible ซึ่งมาจากคำว่า Biblia ในภาษากรีกและละติน หมายถึง หนังสือหลายเล่ม ผู้ที่นับถือศาสนาในกลุ่มเทวนิยมเชื่อว่าเป็นถ้อยคำของพระเจ้า เกิดจากการดลใจให้มนุษย์เขียนขึ้น

คัมภีร์ศาสนา 1 เล่มใหญ่ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เรียกว่าคัมภีร์เดิม (old testament) เขียนขึ้นประมาณ 1,400 ปี ก่อนพระเยซูคริสต์เกิด ประกอบด้วยหนังสือเล่มย่อยๆ อีกทั้งหมด 39 เล่ม ส่วนที่ 2 เรียกว่าคัมภีร์ใหม่ (new testament) เขียนขึ้นภายหลังพระเยซูสิ้นพระชนม์ คัมภีร์ใหม่ประกอบด้วยหนังสือเล่มย่อยๆ ทั้งหมด 27 เล่ม⁶ ซึ่งเป็นเล่มที่มักพบเห็นภายในห้องพักของโรงแรมโดยทั่วไปนั่นเอง

ความสำคัญและเอกลักษณ์ของคัมภีร์ศาสนา

แม้ว่าคริสต์ศาสนามีคนนับถือมากที่สุดในการนับถือศาสนาในสังคมตะวันตก แต่ภายในความเชื่อนี้ก็มีลัทธิย่อยๆ กว่า 30,000 องค์คร⁷ ซึ่งส่งผลให้มีราย

ละเอียดของหลักข้อเชื่อแตกต่างกันออกไป แต่อย่างไรก็ตามองค์การส่วนใหญ่ต่างมีหลักการในคัมภีร์ศาสนาเป็นศูนย์กลางของความเชื่อ ดังนั้นการศึกษาหลักข้อเชื่อที่ปรากฏในคัมภีร์ศาสนาซึ่งมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากหนังสือเล่มอื่นๆของวรรณกรรมโบราณเล่มนี้จึงมีความจำเป็นสำหรับผู้ที่ต้องเตรียมการดูแลในมิติจิตวิญญาณ ความเป็นเอกลักษณ์ที่ทำให้วรรณกรรมเล่มนี้มีความเป็นอมตะโดดเด่นอยู่ท่ามกลางหนังสือทั้งปวงนั้นพอจะสรุปได้ดังนี้

1. มีความสอดคล้องต่อเนื่องของเนื้อหา

คงไม่ใช่เรื่องแปลกหากหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่งมีความสอดคล้องต่อเนื่องของเนื้อหา เพราะมีจำนวนผู้เขียนเพียงไม่กี่คนและได้ตกลงเค้าโครงการเขียนกันไว้ล่วงหน้า ตลอดจนมีบรรณาธิการ แต่สำหรับหนังสือโบราณเล่มนี้นั้นประกอบไปด้วยหนังสือหลายเล่ม มีผู้เขียนทั้งหมดกว่า 40 คน ซึ่งล้วนแล้วแต่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน ใช้ระยะเวลาในการเขียนยาวนานนับ 1,600 ปี เขียนในสถานที่ต่าง ๆ กันไป ผู้เขียนกระจายอยู่ในพื้นที่ที่แตกต่างกันถึง 3 ทวีป เขียนในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ใช้ภาษาที่แตกต่างกันในการเขียน เช่น ฮีบรูว์ อามาเรค และภาษากรีก อีกทั้งมีรูปแบบงานเขียนที่หลากหลาย แต่เมื่อรวบรวมหนังสือทุกเล่มเข้าด้วยกันเนื้อหากลับมีแนวคิดหลัก (core concept) และให้รายละเอียดของเรื่องราวที่ตรง สอดคล้องและต่อเนื่องกันตลอดทั้งเล่มอย่างน่าแปลก⁸

2. ความเป็นอมตะคัมภีร์ศาสนา

เป็นวรรณกรรมอมตะ แม้กาลเวลาจะผ่านไปนานแสนนาน สำเนาโบราณยังถูกเก็บรักษาไว้อย่างดี ซึ่งแตกต่างจากวรรณกรรมอื่นๆที่มักจะเลือนหายตามกาลเวลา คัมภีร์ศาสนายังคงอยู่แม้ว่าจะมีคนต่อต้านและพยายามทำลายมาโดยตลอด เช่นการสั่งให้เผาโดยไดโอคลีเซียนจักรพรรดิแห่งโรมในปีค.ศ.303⁹ถูกวิพากษ์วิจารณ์ทุกแง่มุมจากนักวิชาการผู้ทรงภูมิทุกยุคทุกสมัย ถึงกระนั้นคัมภีร์ศาสนาก็ยังคงครองใจคนทั่วโลกและคงความเป็นอมตะเท่าทุกวันนี้ สมดังถ้อยคำจารึกในคัมภีร์ความว่า “ฟ้าและดินจะล่วงไปแต่ถ้อยคำของเราจะสูญไปก็หาไม่ได้”⁹

3. คำบันทึกเป็นความจริงทั้งเล่ม

คัมภีร์ศาสนานับที่ความจริงไว้มากที่สุดทั้งเล่ม เช่น ได้พยากรณ์กำหนด วัน เวลา และสถานที่ตั้งประเทศอิสราเอลไว้ล่วงหน้าอย่างแม่นยำ เป็นวรรณกรรมโบราณเพียงเล่มเดียวที่บันทึกว่าโลกกลมตั้งแต่ต้น ปัจจุบันผลการศึกษาความสัมพันธ์ของ Y chromosome และ mitochondrial X chromosome ยืนยันว่ามนุษย์ทั่วโลกมาจากบรรพบุรุษเพียงคู่เดียวตรงตามคัมภีร์ศาสนา กล่าวไว้ เมืองโบราณต่าง ๆ ถูกค้นพบและเป็นจริงตามที่บันทึกไว้ทุกประการ การค้นพบซากเรือโนอาห์ในตุรกี¹⁰ และคำพยากรณ์สุดท้ายที่กำลังรอพิสูจน์คือการล่มสลายของโลกที่คัมภีร์ศาสนาได้พยากรณ์เหตุการณ์ในวันนั้น ตลอดจนวิธีการรอดพ้นจากภัยพิบัติในวันดังกล่าวด้วย

4. มีอิทธิพลต่อศิลปะและวรรณคดีทุกยุคทุกสมัย เอลี วีเซล นักเขียนผู้ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพ กล่าวไว้ว่า “อิทธิพลของคัมภีร์ศาสนาไม่มีอะไรเทียบได้ แม้จะเป็นข้อความที่มาจากยุคอื่นแต่บทกวีในคัมภีร์ศาสนาก็ไม่เคยล้าสมัย ตลอดระยะเวลาหลายศตวรรษ”⁸ นับเป็นคำบรรยายที่สะท้อนความจริงของอิทธิพลของคัมภีร์ศาสนาต่อศิลปะและวรรณกรรมอย่างแท้จริง ในคัมภีร์มีหัวข้อและตัวละครมากมาย และจากหัวข้อและตัวละครเหล่านั้น เหล่าศิลปินได้เขียนเรื่องราวที่สะท้อนหลักการอันเป็นนิรันดร์ เช่น ความขัดแย้งระหว่างความดีกับความชั่ว ความรัก ความริษยา การต่อสู้เพื่ออิสรภาพ ความจริงและความยุติธรรม เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบผลงานในด้านศิลปะที่มาจากอิทธิพลของวรรณกรรมโบราณเล่มนี้ เช่น รูปแกะสลักหินอ่อนอ่อนเดวิด กษัตริย์นักรบผู้เรื่องนาม ภาพวาดบนหลังคาวิหารซิสติน ชาปเปิล (The Sistine Chapel) ที่ทรงคุณค่า ฝีมือจิตรกรเอกของโลก อย่างไมเคิล แองเจโล่ เป็นต้น

ที่กล่าวมาข้างต้นคือลักษณะบางประการที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมโบราณอันล้ำค่าเท่านั้น แต่สาระสำคัญที่เป็นหัวใจของหนังสือเล่มนี้คือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมิติจิตวิญญาณ แนวคิดที่ถูกกล่าวขานว่ายากที่จะทำความเข้าใจให้แจ่มชัด หากแต่ไม่สามารถละเลยได้เนื่องจากมีอิทธิพลมากที่สุดต่อทุกมิติในชีวิตของมนุษย์

แล้วเราจะใช้วรรณกรรมโบราณเล่มนี้ ในการดูแลจิตวิญญาณอย่างไร

การใช้คัมภีร์ศาสนาในการดูแลจิตวิญญาณ

1. แนวคิดการดูแลจิต

จิตวิญญาณ จิตวิญญาณนับเป็นส่วนประกอบของชีวิตมนุษย์ที่สำคัญที่สุด เป็นสภาวะที่เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามอายุไขของบุคคล มีความต้องการสิ่งบำรุงเลี้ยงให้เติบโตงอกงาม สิ่งนั้นอาจหมายถึง 1) ปฏิสัมพันธ์ภายในตนเอง เช่น การตระหนักรู้ การเจริญสติ หรือ 2) ความสัมพันธ์กับสิ่งที่ให้คุณค่าสูงสุดในชีวิต เช่น พระเจ้า อำนาจเหนือธรรมชาติ สิ่งที่ยึดเหนี่ยวศรัทธาปรัชญาของชีวิต หรือ 3) อาจเป็นความสัมพันธ์กับธรรมชาติ เช่น การเข้าถึงความงาม ความวิเศษ อัศจรรย์ของสิ่งแวดล้อม เหล่านี้เป็นต้น หากบุคคลใดได้รับการตอบสนองต่อความต้องการทางจิตวิญญาณ บุคคลนั้นจะพบกับพลังมหาศาล ประสบการณ์พิเศษ สันติสุข ความมีชีวิตชีวา เกิดปัญหาและความเข้าใจ จิตวิญญาณจึงเป็นแหล่งกำเนิดของความกล้าแกร่ง เป็นขุมพลังทำให้บุคคลอยู่ในภาวะที่เหนือตนเองได้ ส่งผลต่อความคิด ความรู้สึก การกระทำและแนวทางในการดำรงชีวิต ทำให้บุคคลค้นพบความหมายและเป้าหมายแห่งชีวิต ตลอดทั้งประสบความสำเร็จ จูงใจให้มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น ก่อให้เกิดสันติสุขอย่างแท้จริง ซึ่งเรียกว่าเป็นผู้มีความผาสุกทางจิตวิญญาณ¹¹ จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ผู้ที่มีความผาสุกทางจิตวิญญาณจะมีเขาวนอารมณ์ มีคุณธรรมจริยธรรมสูง มีสติปัญญาดี หากอยู่ในตำแหน่งทางการบริหารก็จะสามารถจูงใจให้บุคคลภายใต้การบังคับบัญชาเข้าถึงคุณค่าที่แท้จริงของงาน อุทิศตัวให้กับงานได้โดยไม่ต้องจูงใจด้วยวัตถุ เงินทอง¹² ดังนั้นปัจจุบันนี้ทุกสาขาอาชีพจึงให้ความสนใจต่อการพัฒนาจิตวิญญาณ โดยวิธีการที่หลากหลาย และกุญแจสำคัญที่จะทำให้พบกับความผาสุกทางจิตวิญญาณคือการที่บุคคลได้รับการตอบสนองต่อความต้องการทางจิตวิญญาณ ซึ่งความต้องการทางจิตวิญญาณนั้น ได้แก่ ความต้องการความรักแบบไม่มีเงื่อนไข (non – conditional love) การ

ให้อภัย (forgiveness) ต้องการความไว้วางใจ (trust) ความหวัง (hope) เข้าใจคุณค่าและความหมายของชีวิต ปรัชญาในการดำเนินชีวิต ต้องการที่พึ่งอันประเสริฐช่วยดลบันดาลให้เหตุร้ายกลายเป็นดี เกิดพลังใจในการต่อสู้สิ่งต่างๆ ที่มาคุกคามนั้นได้ด้วยความมั่นคงและมั่นใจ ต้องการความสมบูรณ์ (need for perfection) ได้พบกับความหลุดพ้นจากความไม่เที่ยงแท้ของชีวิต มีความเป็นนิรันดร์เข้าสู่ภรรณาภาพ^{13,14} จะเห็นได้ว่าความต้องการทางจิตวิญญาณของบุคคลเป็นเรื่องที่ลึกซึ้ง ดังนั้นสิ่งที่จะมาตอบสนองความต้องการในเรื่องนี้จึงมักเกี่ยวข้องกับอภิปรัชญาหรือความจริงแท้ทั้งสิ้น

2. หลักการคัมภีร์ศาสนาที่เกี่ยวข้องกับความต้องการทางจิตวิญญาณ คัมภีร์ศาสนา (The Holy Bible) เกี่ยวข้องกับจิตวิญญาณของบุคคลอย่างไร คำตอบคือสาระในคัมภีร์ศาสนานั้นสามารถตอบสนองความต้องการทางจิตวิญญาณของบุคคลได้ครบถ้วน ดังจะกล่าวในรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ความต้องการความรักแบบไม่มีเงื่อนไข (non – conditional love) สาระตลอดทั้งเล่มของคัมภีร์ศาสนาได้อธิบายแผนงานของพระเจ้าที่มีต่อมนุษย์ซึ่งเป็ความรักที่ปราศจากเงื่อนไข เป็นความรักที่จิตวิญญาณของมนุษย์แสวงหา เช่น ในคัมภีร์เยเรมีย์ บรรยายไว้ว่า “พระเจ้าตรัสว่า เราได้รักเจ้าด้วยความรักนิรันดร์ เพราะฉะนั้นเราจึงมีความรักมั่นคงต่อเจ้าสืบไป”⁹ และในคัมภีร์ยอห์น กล่าวว่า “พระเจ้าเป็นความรัก”⁹ ความรักของพระองค์นั้นได้ปรากฏในสรรพสิ่งที่ทรงสร้าง ประทานอากาศ ดวงอาทิตย์ สิ่งจำเป็นสำหรับการมีชีวิตอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกชาติหรือเชื้อ มนุษย์ทุกคนเป็นที่รักและอยู่ในความสนใจของพระองค์ตลอดเวลา และการแสดงออกถึงความรักในแบบที่ไม่มีเงื่อนไขได้ปรากฏชัดผ่านทางชีวิตของพระเยซูคริสต์ ผู้ยอมสละพระชนม์ชีพด้วยความทุกข์ทรมานบนกางเขนเพียงเพราะ ความรักที่มีต่อมนุษย์ทั้งปวง¹⁵

2.2 ความต้องการการให้อภัย (forgiveness) ความไว้วางใจ (trust) และความหวัง (hope) ตามหลักการในคัมภีร์ศาสนาเรื่องราวการสิ้นพระชนม์ของพระเยซู

คริสต์ไม่เพียงแต่เป็นการแสดงความรักหากแต่เป็นการให้อภัยต่อความบาปทั้งปวงของมนุษย์ด้วยการรับโทษแทน การตายของพระเยซูคริสต์หรือ พระบุตรนั้น ได้นำการคืนดีระหว่างพระเจ้าผู้บริสุทธิ์และมนุษย์ผู้เป็นคนบาป ทำให้เกิดความหวังและให้ความหวังเรื่องชีวิตหลังความตาย กล่าวคือบุคคลที่เชื่อวางใจในการตายของพระเยซูคริสต์ว่าเป็นการไถ่มนุษย์จากกรรมเวร ผู้นั้นจะได้รับชีวิตนิรันดร์ หรือภราดรภาพเมื่อละจากโลกนี้แล้ว ดังปรากฏในพระคัมภีร์ยอห์น ว่า “เพราะว่าพระเจ้าทรงรักโลก จนได้ส่งพระบุตรองค์เดียวของพระองค์ เพื่อทุกคนที่วางใจในพระบุตรนั้นจะไม่พินาศแต่มีชีวิตนิรันดร์”⁹ จากหลักการนี้ มีสฟลอเรนซ์ โนติงเกล ผู้ให้กำเนิดและเป็นผู้นำทางการพยาบาลสมัยใหม่ กล่าวไว้ว่า “เรารักพระองค์เพราะพระองค์ทรงรักเราก่อน สิ่งที่เราต้องการโดยพื้นฐานก็คือ ความเชื่อในความรักของพระเจ้าที่มีต่อเรา เราไม่ตระหนักว่าการตายของพระเยซูคริสต์ได้แสดงความรักของพระเจ้าที่มีต่อเรา เราไม่เชื่อว่าจิตวิญญาณของเราแต่ละคนจะเป็นเป้าหมายโดยตรงของความรักอันไม่มีข้อจำกัดของพระเจ้าผู้สูงสุด มันเป็นเรื่องยากที่จะเชื่อเพราะพวกเราเป็นเพียงผู้เล็กน้อยและจิตใจแข็งกระด้าง แต่ถ้าหากความเชื่อเช่นนี้ได้ครอบครองหัวใจของเราเมื่อไรแล้ว เราจะได้รับการไถ่อย่างแท้จริง”¹⁶

2.3 ความต้องการเข้าใจคุณค่า

และความหมายของชีวิต ปรัชญาในการดำเนินชีวิตได้ จากผลการศึกษาของสมพร รัตนพันธ์พบว่า ความเชื่อศรัทธาในศาสนามีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะจิตวิญญาณของผู้สูงอายุ¹⁷ และ Femsler & Klemm¹⁸ ยังพบว่าผู้ป่วยเรื้อรังที่เป็นคริสเตียนจะมีคะแนนความผาสุกทางจิตวิญญาณสูงกว่าผู้ป่วยที่ไม่เป็นคริสเตียน เนื่องจากความเชื่อ และหลักคำสอนทางศาสนาคริสต์เป็นเครื่องชี้แนวทางในการดำเนินชีวิตของบุคคลและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจที่เกี่ยวข้องกับจิตวิญญาณ ซึ่งสนใจ รักษาศรี ได้อ้างถึง ผลการวิจัยของ บาร์นา รีเลิร์ทกรุป พบว่าร้อยละ 82 ของคนที่อ่านคัมภีร์ศาสนาเป็นประจำบอกว่าตนเองมีสันติสุข ขณะที่ร้อยละ 50 ของผู้ที่ไม่เคยอ่านคัมภีร์ศาสนาเลยบอกว่าตัวเองเป็นทุกข์ และร้อยละ 78 ของ

คนที่อ่านคัมภีร์ศาสนาเป็นประจำบอกว่าตัวเอง มีความสุขเกือบตลอดเวลา และในทางกลับกันร้อยละ 67 ของผู้ที่ไม่เคยอ่านเลยบอกว่าตนเองเป็นทุกข์ กังวลในเรื่องต่างๆ เกือบตลอดเวลา¹⁹ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวรรณกรรมโบราณเล่มนี้ เป็นหนังสือที่ทำให้คำตอบชัดเจนถึงกำเนิดมนุษย์ ชีวิตและความหวังหลังความตาย การใช้ชีวิตที่มีความหมายและเป้าหมายมีแนวปฏิบัติสำหรับการดำเนินชีวิตครบทุกเรื่องตั้งแต่เกิด การเสียชีวิตจนกระทั่งชีวิตหลังความตาย ซึ่งคัมภีร์ศาสนาได้บรรยายและให้ความหมายเกี่ยวกับตัวของคัมภีร์ศาสนาเองว่า “คัมภีร์ทุกตอนได้รับการดลใจจากพระเจ้า และเป็นประโยชน์ในการสอน การเตือน ว่ากล่าว การแก้ไขปรับปรุงคนให้ดี และการอบรมในทางธรรม เพื่อคนของพระเจ้าจะพร้อมในการกระทำดีทุกอย่าง”⁹ ดังนั้นแล้วจึงไม่น่าแปลกใจว่าเหตุใดชาวตะวันตกจึงให้ความสำคัญกับคัมภีร์ศาสนาอย่างมาก เช่นในพิธีปฏิญาณตนเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีของประเทศสหรัฐอเมริกา จะเห็นหนังสือเล่มนี้วางไว้เหนือศีรษะของผู้เข้ารับตำแหน่ง คัมภีร์ศาสนาเป็นเสมือนตัวแทนของพระเจ้าผู้เป็นเจ้า

2.4 สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่พึงอันประเสริฐได้ ความต้องการทางจิตวิญญาณของมนุษย์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือมีความต้องการที่พึงอันประเสริฐ²⁰ เพื่อช่วยดลบันดาลให้เหตุร้ายกลายเป็นดี เกิดพลังใจในการต่อสู้สิ่งต่างๆ ที่มาคุกคามนั้นด้วยความมั่นใจและมั่นใจได้แล้วคัมภีร์ศาสนาช่วยตอบสนองความต้องการในเรื่องนี้อย่างไร คำตอบคือ เรื่องราวและถ้อยคำที่บันทึกในคัมภีร์ศาสนาส่วนกล่าวถึงความเป็นที่พึงอันประเสริฐและความมหัศจรรย์ยิ่งใหญ่ของพระเจ้า ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เชื่อศรัทธารอดจากเหตุการณ์ที่เลวร้าย ชัยชนะเหนือศัตรู และการได้รับสิ่งดีนานาประการ เช่น เรื่องราวการช่วยโมเสสและประชาชนชาวอิสราเอลให้พ้นจากการเป็นทาสของอียิปต์ การประทานอาหารตลอด 40 ปีในทะเลทรายระหว่างการอพยพ การช่วยให้นักโทษที่ถูกคุมขังชื่อยูเซฟได้เป็นนายกรัฐมนตรีของอียิปต์ เป็นต้น ในคัมภีร์ศาสนาจะพบถ้อยคำที่แสดงลักษณะของพระเจ้าที่สะท้อนการเป็นที่พึ่งของมนุษย์

ตลอดทั้งเล่ม เช่น พระผู้ช่วย พระเจ้าผู้ทรงมหิทธิฤทธิ์ พระบิดานิรันดร์ ที่ปรักขามหัตศรรย และองค์สันติราช ซึ่งผู้ที่เชื่อศรัทธามักจะสะท้อนให้เห็นว่า พระเจ้าคือที่พึ่งของเขา เช่นฟลอเรนซ์ในติงเกล ผู้นำทางการพยาบาล ในขณะที่เธอเผชิญกับความลำบากในสงคราม เธอได้บันทึกไว้ว่า “ฉันแทบจะไม่มีเวลาว่างเลย เหล่าทหารทั้งกองทัพก็เข้ามาถึงโรงพยาบาล การกิจนั้นใหญ่หลวงนัก และไม่รู้ว่าจะจบลงอย่างไร พวกเราอยู่ในพระหัตถ์ของพระเจ้าได้โปรดอธิษฐานเผื่อพวกเราด้วย แคว้นที่เดียวพวกเราเป็นผู้ป่วยและผู้ที่ได้รับบาดเจ็บราว 5,000 คน ความสบายใจของฉันมีเพียงอย่างเดียวเท่านั้น คือ พระเจ้าทรงทอดพระเนตรอยู่ ทรงรู้ และพระองค์ทรงรักพวกเรา ได้โปรดระลึกถึงพวกเรา”²¹ “โอ้พระองค์ทรงเป็นเกราะกำบังเรา ทรงนำเรา ทรงช่วยเรา ทรงพิทักษ์รักษาเรา ทรงแสวงหาเรา ทรงเลี้ยงดูเรา ในเวลาที่เราไม่มีใคร ปราศจากการช่วยเหลือใดๆ แต่พระองค์ยังทรงประทานพรทุกๆ สิ่งแก่เรา พระบิดาของเราเป็นเช่นนั้น โอ้ ทรงช่วยเรา ทรงนำเรา ทรงพิทักษ์รักษาเรา ทรงเลี้ยงดูเรา ในยามที่เราปราศจากการช่วยเหลือใดๆ แต่พระองค์ทรงอยู่”¹⁴

2.5 ความต้องการความสมบูรณ์ (need for perfection) ความต้องการความสมบูรณ์หมายถึงความต้องการพบกับความหลุดพ้นจากความไม่เที่ยงแท้ของชีวิต มีความเป็นนิรันดร์ เข้าสู่การตรึงภาพ แล้วคัมภีร์ศาสนาให้คำตอบในเรื่องนี้อย่างไร เอิร์ล พาล์มเมอร์ นักบวชที่มีชื่อเสียงของโบสถ์ในมหาวิทยาลัยซีแอตเทิล แพซิฟิก กล่าวว่า “ผมเชื่อว่าถ้าผมสามารถทำให้ใครสักคนอ่านคัมภีร์ศาสนา ไม่ช้าก็เร็ว ถ้อยคำที่ปรากฏในนั้นจะเอาชนะใจของเขา และจะนำทางเขาไปถึงแก่นแท้” คำว่าแก่นแท้ในคำกล่าวนี้นี้ถึง พระเยซูคริสต์ เพราะศูนย์กลางของหลักการในคัมภีร์ศาสนาเป็นเรื่องราวของพระเยซูคริสต์ ที่เชื่อกันว่าคือผู้ช่วยให้มนุษย์ได้รับความรอดและหลุดพ้นจากบาปหรือกระแสนกรรม ได้รับชีวิตนิรันดร์ อันเป็นภราดรภาพเมื่อผ่านพ้นจากความตายในโลกนี้ ในคัมภีร์ใหม่ ยอห์น บทที่ 5 ข้อ 39 ได้บันทึกถ้อยคำของพระเยซูที่กล่าวแก่ผู้นำศาสนาในสมัยนั้นว่า “ท่านทั้งหลายคั่นดูในพระคัมภีร์ เพราะท่านคิดว่าใน

นั้นมีชีวิตนิรันดร์ และพระคัมภีร์นั้นยืนยันเป็นพยานให้แก่เรา”⁹ ความเชื่อศรัทธาในเรื่องนี้สะท้อนจากประสบการณ์จริงของบุคคลสำคัญ เช่น ฟลอเรนซ์ในติงเกล ในวัยชราที่เต็มไปด้วยความสุขสงบ เธอมีมุมมองต่อความตายว่าเป็นการเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่การสูญสลาย ความหวังในเรื่องชีวิตหลังความตายของเธออยู่บนพื้นฐานความเชื่อเรื่องการฟื้นพระชนม์ของพระเยซูคริสต์ ซึ่งเป็นตัวอย่างแรกของการมีชัยชนะเหนือความตายเสมือนเป็นการถอนหลักในแห่งความตาย และโดยการสิ้นพระชนม์ของพระองค์เพื่อการอภัยบาปบนกางเขน คือการนำมนุษย์ให้มีความสุขร่วมกับพระองค์ เธอบันทึกไว้ว่า “พระเจ้าทรงรักเธอและทรงรักฉัน นี่คือการเปลี่ยนแปลง นี่คือการตาย โอ้ความตายเอ๋ย เหล็กในของท่านอยู่ที่ไหน ที่ไหนเล่าที่ท่านมีชัยชนะ ฉันขอบคุณพระเจ้าผู้ทรงประทานชัยชนะให้กับพวกเราผ่านทางพระเยซูคริสต์พระเจ้าของเรา”¹⁶

จะเห็นได้ว่าหลักการในคัมภีร์ศาสนาสามารถตอบสนองต่อความต้องการทางจิตวิญญาณของผู้ที่เชื่อศรัทธาได้ครบถ้วน อันจะนำมาซึ่งความผาสุกทางจิตวิญญาณ หรือที่เรียกกันว่าสุขภาพทางจิตวิญญาณ และส่งผลให้บุคคลเข้าถึงชุมพลที่ยิ่งใหญ่ได้

3. การนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพการพยาบาล

ปฏิบัติการพยาบาลทางจิตวิญญาณเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและต้องเข้าถึงความเป็นปัจเจกของบุคคลซึ่งจะแตกต่างกันไป ตามแต่สภาวะทางจิตวิญญาณของบุคคลนั้นๆ ซึ่งต้องอาศัยการประเมินโดยละเอียดและนำมาสู่การวางแผนการดูแลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง²² สิ่งที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้เป็นเพียงตัวอย่างการปฏิบัติการพยาบาลที่มุ่งดูแลจิตวิญญาณตามบริบทสังคมวัฒนธรรมตะวันตกในภาพรวม โดยมีจุดเน้นที่การประยุกต์ใช้หลักการคัมภีร์ศาสนาซึ่งเป็นศูนย์กลางทางความเชื่อของชาวตะวันตกโดยส่วนใหญ่

3.1 การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้ป่วยได้ศึกษาคัมภีร์ศาสนาตามความเชื่อ ตามปกติผู้ป่วยจะใช้เวลาในการศึกษาคัมภีร์ศาสนาทุกวัน อาจใช้เวลาเช้าตรู่หรือก่อนนอนเป็นประจำ ซึ่งในระหว่างที่ศึกษาคัมภีร์

ศาสนาผู้ป่วยมักจะปฏิบัติศาสนกิจวิธีอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น การภาวนาอธิษฐาน (prayer life) การถวายเพลงนมัสการ (worship songs)²³ พยาบาลจึงควรจัด จัดสิ่งแวดล้อมที่สงบ เหมาะต่อการปฏิบัติศาสนกิจดังกล่าว ในรายที่ผู้ป่วยมีอุปสรรคในการอ่าน อาจจัดเตรียมแผ่นบันทึกเสียงการอ่านคัมภีร์ศาสนาฉบับอิเล็กทรอนิกส์แทน ตลอดจนการจัดเตรียมหูฟังในรายที่ผู้ป่วยนอนพักรักษาตัวในหอผู้ป่วยรวม เพื่อไม่เป็นการรบกวนผู้ป่วยอื่น

3.2 เตรียมคัมภีร์ศาสนาไว้ในที่เข้าถึงได้ง่าย

ในหอผู้ป่วยควรจัดเตรียมพระคัมภีร์ไว้เผื่อกรณี que ผู้ป่วยไม่ได้นำมาเนื่องจากความเร่งรีบ และการเจ็บป่วย การที่ผู้ป่วยได้ใคร่ครวญข้อความในคัมภีร์ศาสนาจะก่อให้เกิดผลดีต่อความเป็นอยู่ของบุคคล ดังตัวอย่างกรณีคุณ ศศิธร วัฒนกุล (ลอร่า) จากบทให้สัมภาษณ์ พบว่าเธอกลัวและวิตกกังวลต่อการคลอดมาก แต่เมื่อเธอได้อ่านคัมภีร์ศาสนา ความว่า “เพราะพระองค์ผู้ทรงปั้นส่วนภายในของข้าพระองค์ พระองค์ทรงทอดข้าพระองค์เข้าด้วยกันในครรภ์มารดาของข้าพระองค์”⁹ เธอก็สามารถเผชิญการคลอดด้วยความไว้วางใจ คลายความกลัวและวิตกกังวลสิ้น ซึ่งส่งผลดีต่อการคลอดของเธอในเวลาต่อมา¹⁵

3.3 การเป็นผู้ให้คำปรึกษาทางจิตวิญญาณ

ผู้ให้คำปรึกษาควรมีความเข้าใจในความเชื่อพื้นฐานของคริสตชนเกี่ยวกับคัมภีร์ศาสนาที่ว่า มนุษย์เป็นฝีพระหัตถ์ของพระเจ้าอันเป็นที่หลอมรวมของทั้งพลังของความดีและพลังของความชั่วที่ต่อสู้กันในจิตใจ การยอมรับ และเข้าใจแนวคิดนี้จึงเป็นพื้นฐานสำคัญของการเป็นผู้ให้คำปรึกษาทางจิตวิญญาณ (spiritual counseling) ตามบริบทของสังคมวัฒนธรรมตะวันตก²⁴ ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาต้องผสมผสานแนวคิดดังกล่าวเข้ากับทุกขั้นตอนของการให้คำปรึกษา ดังนี้

- เริ่มต้นการให้คำปรึกษาโดยการทำความเข้าใจกับสิ่งที่ผู้รับบริการกำลังต่อสู้ดิ้นรนหรือเรื่องราวชีวิตที่ทำให้รู้สึกเป็นทุกข์ รวมทั้งทำความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าและระบบความเชื่อของผู้รับบริการ (values clarification)

- ผู้ให้คำปรึกษาควรจะทำให้ความสำคัญกับความต้องการทางจิตวิญญาณของผู้รับบริการ แสดงออกด้วยการรับฟังปัญหาอย่างตั้งใจ (active listening) ให้การดูแลผู้รับบริการด้วยความเต็มใจ อันเป็นหนทางหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าแม้เขาหรือเธอผู้นั้นจะตกอยู่ในสภาพเลวร้ายเช่นไร ก็ยังได้รับความรัก การดูแลเอาใจใส่อันหมายถึง ภาพสะท้อนการได้รับความรักโดยไม่มีเงื่อนไขนั่นเอง

- เอกลักษณะของการให้คำปรึกษาทางจิตวิญญาณในสังคมวัฒนธรรมตะวันตก ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าเชื่อว่าพระเจ้าทรงเป็นผู้สร้างทุกสิ่งอย่างมีเป้าหมายรวมทั้งทรงรับรู้เหตุการณ์ทุกอย่างในชีวิตเรา หนุนใจให้ผู้เผชิญปัญหาไว้วางใจในพระคริสต์ ความทุกข์หรือปัญหาใด ๆ ในโลกที่เกิดขึ้นนั้น เปรียบเสมือนประตูที่พระเจ้าเปิดให้เขาหรือเธอผู้กำลังเผชิญความทุกข์หรือปัญหานั้น ๆ แสวงหาหรือเรียนรู้หนทางที่จะเข้าสู่การแสวงหาความสุขอันเป็นนิรันดร์²⁵ ผู้ให้คำปรึกษาจึงควรมีส่วนชี้แนะให้ผู้รับบริการได้ระลึกถึงความเชื่อดังกล่าว ตลอดจนสนับสนุนให้ผู้รับบริการ หาวิธีการแก้ปัญหา²⁶ โดยใช้แบบอย่างตามคัมภีร์ศาสนา เช่น การอธิษฐาน การแก้ปัญหามานบนพื้นฐานความถูกต้องตามหลักคำสอน ดังนั้น การเข้าใจในหลักข้อเชื่อพื้นฐานและประยุกต์ใช้คัมภีร์ศาสนาดังกล่าวจึงเป็นบทบาทหนึ่งของผู้ให้คำปรึกษาพึงปฏิบัติ

3.4 การทำความเข้าใจหลักข้อเชื่อพื้นฐานที่ส่งเสริมให้เกิดความผาสุกทางจิตวิญญาณ

หลายครั้งที่ผู้ป่วยแสดงออกถึงความทุกข์ทางจิตวิญญาณในขณะที่เจ็บป่วยและเผชิญกับภาวะวิกฤติของชีวิต²⁷ หากพยาบาลศึกษาหลักข้อเชื่อที่ส่งเสริมให้ผู้ป่วยได้รับการตอบสนองต่อความต้องการทางจิตวิญญาณที่กล่าวไว้ในข้อ 2 ก็จะสามารถนำความรู้เหล่านี้ไปประยุกต์ใช้กับผู้ป่วยและญาติได้ ทำให้ผู้ป่วยและครอบครัวเกิดการตีความใหม่ต่อปัญหาที่เกิดขึ้น กระตุ้นการเปลี่ยนแปลงความคิดในด้านบวก ดังตัวอย่างครอบครัวหนึ่งที่สูญเสียบุตรสาวเพียงคนเดียวอายุ 17 ปี พยาบาลกล่าวแก่ครอบครัวของผู้ป่วยว่า “ในที่สุดมาริสาก็เป็นคนที่พระเจ้าทรงโปรดปรานเพราะคัมภีร์ศาสนากล่าวว่า การมีชีวิตอยู่ก็เพื่อ

พระคริสต์และการตายก็ได้ทำไว้ วันนี้เธอกำลังคอยเราบนแผ่นดินสวรรค์ที่แม้แต่ถนนก็ทำด้วยทองคำ และวันหนึ่งเมื่อพ้อกับแม่จบชีวิตลงในโลกนี้ ก็จะพบกันอีกและไม่ต้องจากกันอีกเลยชั่ววันรันดร์ เพราะทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตเราล้วนเป็นแผนการเพื่อสวัสดิภาพ ไม่ใช่ทุกสภาพเพื่ออนาคตและความหวังทั้งสิ้น” เหตุการณ์นี้ทำให้ครอบครัวของผู้ป่วยคลายความทุกข์โศก เปี่ยมด้วยความหวัง เนื่องจากสามารถตีความหมายใหม่ต่อภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นได้จากคำให้กำลังใจของพยาบาล

3.5 การขอความร่วมมือและเป็นผู้ประสานกับทีมสุขภาพ การประสานงานในทีมสุขภาพเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน เช่น กรณีที่ผู้ป่วยต้องการอาหารเพื่อการภาวนาอิสฐาน พยาบาลควรประสานงานกับแพทย์ เพื่อกำหนดช่วงเวลา วิธีการที่เหมาะสม ไม่กระทบต่อแผนการรักษา การวางแผนการดูแลโดยส่วนใหญ่จะต้องกระทำร่วมกับผู้ที่ดูแลด้านจิตวิญญาณของผู้ป่วยเช่น บาทหลวง ศิษยาภิบาล พี่เลี้ยงทางจิตวิญญาณหรือบุคคลที่ใกล้ชิดที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อและจิตวิญญาณของผู้ป่วย เนื่องจากบุคคลเหล่านี้จะแนะนำเกี่ยวกับหลักข้อเชื่อตามคัมภีร์ศาสนาเกี่ยวกับปัญหาทางจิตวิญญาณที่ซับซ้อนของผู้ป่วยได้ดี เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับชีวิต การเกิด การเจ็บป่วย ภาวะวิกฤติ ปัญหาความตาย ชีวิตหลังความตาย เป็นต้น

3.6 การให้ความรัก และการดูแลเอาใจใส่ ในความเชื่อของชาวตะวันตกมองว่าการพยาบาลคืองานรับใช้พระเจ้าโดยการถวายตัวรับใช้เพื่อนมนุษย์เช่นเดียวกับที่พระเยซูและเหล่าสาวกกระทำไว้เป็นแบบอย่าง และการพยาบาลยังถือเป็นพันธกิจที่ประกอบด้วยความรักจากพระเจ้า คือการที่ผู้ประกอบวิชาชีพเปี่ยมด้วยความรักและปรารถนาดีต่อผู้ป่วย เสมือนหนึ่งมีความรักของพระเจ้าทรงสถิตในกาย หรือที่ชาวตะวันออกเรียกว่ามีจิตใจเป็นบุญกุศลนั่นเอง ดังนั้นผู้ป่วยจึงมีความคาดหวังต่อคุณภาพการให้บริการในระดับสูงตามมา นอกจากนี้ผู้ป่วยยังมีความเชื่อว่าพระเจ้าทรงสถิตกับเขาในทุกหนทุกแห่งและในทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต พระองค์ก็ทรงควบคุมอยู่ ฉะนั้นแล้วการณิใด ๆ ที่พยาบาลปฏิบัติต่อผู้ป่วย การแสดงให้เห็นความรัก การดูแลเอาใจใส่

ผู้ป่วยจะถือว่าเป็นพระพรและการจัดเตรียมของพระเจ้ามาถึงชีวิตของเขาด้วย จึงเป็นการส่งเสริมให้ความเชื่อและจิตวิญญาณของผู้ป่วยเข้มแข็งขึ้นโดยอ้อม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่พยาบาลเองจะต้องเข้าใจและแสดงความเคารพต่อภูมิหลังทางวัฒนธรรมของผู้ป่วย

สรุปหลักการที่ปรากฏในคัมภีร์ศาสนาวรรณกรรมโบราณของชาวตะวันตก ที่คริสตชนเชื่อว่าเป็นคำถ้อยคำของพระเจ้าเป็นเจ้า دلใจให้มนุษย์บันทึกไว้ แม้จะมีความเก่าแก่หากแต่มีสาระที่เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ในทุกด้านและคงความทันสมัย อธิบายได้ด้วยวิทยาการสมัยใหม่ สาระหลักตอบสนองต่อความต้องการทางจิตวิญญาณของมนุษย์ได้แก่ ความต้องการความรักแบบไม่มีเงื่อนไข การได้รับการอภัย ความหวังในชีวิตหลังความตายหรือภราดรภาพ ความต้องการที่พึ่งอันประเสริฐ ความหมายและเป้าหมายในชีวิต ดังนั้นบุคคลที่ยึดเหนี่ยวศรัทธาจึงได้รับการตอบสนองต่อความต้องการทางจิตวิญญาณทำให้เกิดความผาสุกสงบ การศึกษาหลักการคัมภีร์ศาสนาอย่างลึกซึ้งไม่เพียงแต่ทำให้เราเข้าใจบริบททางสังคมวัฒนธรรมของผู้รับบริการชาวตะวันตกเท่านั้น แต่ยังทำให้ค้นพบหลักการที่สามารถนำมาประยุกต์ในการดูแลทางจิตวิญญาณแก่ผู้รับบริการ โดยใช้หลักการเหล่านี้ในการวางแผนการดูแล การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการให้คำปรึกษาแก่ผู้รับบริการ ส่งผลให้เกิดคุณภาพในการดูแล ผู้รับบริการได้รับการดูแลครอบคลุมความเป็นองค์รวมอันเป็นหัวใจของงานการพยาบาล

เอกสารอ้างอิง

1. Ward K. Why the Bible is the world's best selling book? Hamilton; Miki Garcia ; 2003.
2. Shelly JA, Miller AB. Called to care a Christian theology of nursing. United States of America: Intervarsity Press ; 1999.
3. สุภัทร ฮาสุวรรณกิจ. ศูนย์กลางการแพทย์นานาชาติคนไทยได้หรือเสีย. วารสารโรงพยาบาลชุมชน 2547 (กรกฎาคม- สิงหาคม)
4. Easton KL, Andrews JC. Nursing the soul : A team approach. J Christ Nurs 1999 ; 16 (3), 26-3.

5. Winnail SD. Bible Health Laws. The magazine Tomorrow's world 2004 ; 6 (2), 24-7.
6. Cress- Ingebo R , Chrisagis X . Try a good book : Bibliotherapy as spiritual care . J Christ Nurs 1998 ; 15 (2) , 14-7 .
7. Barrett D , Kurian G , Johnson T. World Christian encyclopedia (2 nd ed ., 2 vols.). New York : Oxford University Press ; 2001.
8. McDowell D. The new evidence that demands a verdict. San Bernardino, Calif ; Here's life publishers , Inc ; 1999.
9. สมาคมพระคริสตธรรมในประเทศไทย. พระคริสตธรรมคัมภีร์: ภาคพันธสัญญา เดิมและพันธสัญญาใหม่. กรุงเทพมหานคร ; 2534.
10. ภากร จันทน์มฤต. หลักการวิทยาศาสตร์ทั่วไปไม่ขัดแย้งกับพระคัมภีร์ไบเบิลยกเว้นทฤษฎีของชาร์ล ดาวิน. นิตยสารสารคดี 2552 ; 24 (288) , 174-89.
11. พัทนี สมกำลัง. ความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้นำทางการพยาบาล ฟลอเรนซ์ ไนติงเกล : การตีความหมายชีวประวัติ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ; 2552 .
12. Burhart L, Solalar PA, Hass S. Addressing Spiritual Leadership an Organizational Model. The J Nurs Adm 2008 ; 38(1), 33-9.
13. Narayanasamy A, Owens J. A critical incident study of nurses ' responses to the spiritual needs of their patients. J Adv Nurs 2001; 33 (4) , 446-56.
14. O'brien ME. Spirituality in nursing : standing on holy ground. Sudbury, MA: Jones and Bartlett ; 1999.
15. พัทนี สมกำลัง, ชนาธิป สันติวงศ์.การพยาบาลตามความเชื่อของคริสเตียน.วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2551;31(2),59-65 .
16. McDonald L. Florence Nightingale's spiritual Journey: Biblical annotation, Sermon and Journal notes. The collection works of Florence Nightingale. (Vol. 2). Waterloo: Ontario: Wilfred Laurier University Press; 2002.
17. สมพร รัตนพันธ์. ปัจจัยทำนายภาวะจิตวิญญาณของผู้ป่วยสูงอายุในโรงพยาบาล.วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2541.
18. Femsler JI, Klemm PA. Spiritual well-being and demand of illness in people with colorectal cancer. Cancer Nurs 1999 ; 22 (2) , 154-60.
19. สมใจ รักษาศรี. เหลียวมองเพื่อนบ้าน .นิตยสาร สารคดีและจิตวิญญาณธรรมิกชน 2542 ; 2 (9) , 11.
20. Carson VB. Spiritual Dimensions of Nursing Practice. Philadelphia: W.B. Saunders Company; 1989.
21. Dossey B.M. Florence Nightingale: mystic Visionary and healer. Springhouse, PA: Springhouse; 2000.
22. Maddox M. spiritual assessments in primary care. Nurse Pract 2002 ; 27 (2) , 12-3.
23. Gewe A. Hope : Moving from theory to practice. J Christ Nurs 1994 ; 11(4),18-21.
24. Clinebell H. Basic types of pastoral care & counseling : Resources for the ministry of healing & growth . Nashville : Abingdon ;1992.
25. Taylor R . The religious response to suffering Boulder , CO : Colorado Associated University Press ;1989 .
26. พัทนี สมกำลัง ดัชนี สุวรรณคม. การปฏิบัติการพยาบาลเพื่อความผาสุกทางจิตวิญญาณ ในผู้ป่วยระยะสุดท้าย. วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ 2552; 32(2): 98-110.
27. นงครัตน์ พุทธา เพลินพิศ ฐานิวัฒนานนท์ ชนิษฐานาคะ. ผลของโปรแกรมพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลต่อการดูแลผู้ป่วยที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ. วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ 2554; 34(2): 11-21.